

РЭСУЛ РЗА · ШЕ'РЛЭР · ПО
ДӨЗҮМ · ПОЕМАЛАР · САТИ
РИК ШЕ'РЛЭР · ТЭРЧҮМЭЛ
ЗА · ШЕ'РЛЭР · ПОЕМАЛАР
САТИРИК · ДӨЗҮМ · ТЭРЧҮ
ЛАР · РЭСУЛ РЗА · ШЕ'РЛ
ПОЕМАЛАР ТЭРЧҮМЭЛЭ
ШЕ'РЛЭР · **РЭСУЛ РЗА** · Ш
ДӨЗҮМ · ПОЕМАЛАР · САТИ
К ШЕ'РЛЭР · ТЭРЧҮМЭЛЭ
РЭСУЛ РЗА · ПОЕМАЛАР ·
САТИРИК ШЕ'РЛЭР · ДӨЗҮ
ЭР ШЕ'РЛЭР · РЭСУЛ РЗА
МЭЛЭР · **ДӨЗҮМ** · САТИРИК
ШЕ'РЛЭР ПОЕМАЛАР ШЕ
РЭСУЛ РЗА · ТЭРЧҮМЭЛЭ
ДӨЗҮМ · ШЕ'РЛЭР · САТИР
ЗА · ПОЕМАЛАР · ШЕ'РЛЭ
ТЭРЧҮМЭЛЭР · САТИРИК
РЭСУЛ РЗА · ШЕ'РЛЭР · ТЭ
ШЕ'РЛЭР · САТИРИК ШЕ'Р
ЭР · ДӨЗҮМ · ТЭРЧҮМЭЛЭ
ПОЕМАЛАР · РЭСУЛ РЗА ·
ШЕ'РЛЭР · САТИРИК ШЕ'Р
СУЛ РЗА · АЗЭРНЭШР · 1965
ШЕ'РЛЭР · ДӨЗҮМ · САТИР
ЭЗЭРНЭШР · БАНЬ · 1965 ·

РƏСУЛ РЗА

ДӨЗҮМ

шe'рләр

поемалар

Азәрбајчан
Дөвләт
Нәшријјаты
Баки—1965

РЕКВИЕМ

Диварда једди чопур вар.
Једди дәрин чопур.
Икиси ажры,
беши топа.
Һәр чопур,
бир гырманын јеридир.
Гырма једди дејилмиш,
үрәкдә галыб нечәси.
Үрәкдә нискил галар,
һәсрәт галар,
арзу галар.
Үрәкдә тикә галар,
сөз галар.
Үрәк ағрыјар.
Нијә үрәкдә галды гырмалар?
Үрәк јүз ил јашајар,
сөздәнми, күлләдәнми гырылмаса,
үрәкдә гырма галмаса.

Јадыма дүшдү.
Мин доггуз јүз гырх үчүн гышы.

Шахта кәсирди
хәнчәрсиз, бычагсыз.
Күләк әсирди.
Јандырырды
одсуз-очагсыз.
Москва вағзалында, перронда
кејдин Бакы һәдијјәси,
ичи гојун јуну,
чөлү габа брезент күркү.
Белә бир күрк,
өлүмлә һәјат арасында,
кечилмәз бир сәдд иди онда.
О заман, өлүмдән горуду сәни
садә бир күрк.
Чох вахт
өлүмү узагдан дујур.
јахында көрмүрүк.
Инсан јашајыр.
Бир дә бахырсан
аж кечди, ил кечди.
Күнләрин нә әввәли,
нә сону вар.
Һәр күн
өлмәкчүн нә тез,
нә кечди.
Аддымладыг өмүр јолуну
сән ажры, мән ажры.
Раствлашдыг
каһ ичласда, каһ сәфәрдә,
каһ экранда,
каһ сәһифәләрдә.
Бир күн,
ади күнләрдән бири,
сөһбәтимиз чатанда сона.

сән евә јолландын,
мән Һиндистана.
Сағ-саламат кәл!..
Көрүшәрик дејәндә,
гәлбиндә өлүм ағрысы вармыш.
Сонра билдим мән.
Тапшырыгларыны, борчларыны вермисәнмиш.
Јарымчыг ишләрини көрмүсәнмиш;
нечә ај габаг.
Өлүмү гәлбиндә, бејниндә сахламысанмыш,
јашадығына бахмајараг.
Ајрылдыг.
Нә әлвида дедин,
нә бахышында
сон көрүшүн ағрысы варды!
Нә сөзләриндә бир дамла ачы,
нә дилиндә
үрәјини бошалтмаг еһтијачы.
Бәлкә бошалсајды үрәк
белә слмазды һеч.
Нә биләк.

Диварда једди чопур галыб.
Сән јохсан.
Сән вар оlanda
бу чопурлар јохду.
Елә бил гајнар јағ чиләниб
диварын үзүнә.
Јаныб дивар једди јердән.
Јаныглар хатирә галыб
јолу о мәш'ум кечәнин
гаранлығында итән
кәдәрдән.

Јохлуғунла битмәди сәнәт,
битмәјәчәк.
Јарадачаглар;
бәлкә сәндән јахшы,
бәлкә пис.
Лакин, сән јарада биләчәјин
јаранмајачаг, сәнсиз.

Кетдин;
нә кимсәни инчидиб,
нә кимсәдән инчијиб.
Шикајәтини ешидән олмады
достлардан, танышлардан;
нә бөјүјү, нә кичији.
Нә адын
гара чәрчивәјә дүшдү гәзетләрдә,
нә е лан,
нә некролог.
Ағыз бүзәнләр дә олду,
гаш чатанлар да,
чијин чәкәнләр дә.
Наһаг! — дедиләр.
Чох наһаг, чох!

Соғушан кәрәк,
нә һагла
сохулурсунуз араја,
бу наһаг-наһагла.
Мәкәр гәлбинин
дәрдграммасыны охумушдунуз!
Мәкәр фикрини
көчүрән олмушду

магнитофон лентинә!
Мәкәр бахышларыны
тәһлил етмишдиләр
лабораторијада.
Гәми бу гәдәр!
Үмиди бу гәдәр.
Севинчи сыфырдан бу гәдәр јухары!
Ким өлчмүшдү фикирләринин
ағырлығыны?
Арзуларынын имкан мәсафәсини.
Ким билир,
бәлкә бир инсан шәфгәтилә
сығалламышдын
һәлә гургушун јүкүндән
тагәти гырылмамыш
гәлбини!
Сығалламышдын.
вахтындан габаг
ағрымасын дејә.
көјнәмәсин дејә.

Мәзәммәт дејил сөзләрим.
Сәнин өлмәјә һаггын олмајан кими
мәним һаггым вар дејәм:
чәкилмәмиш филмләри,
тапылмамыш мизанлары,
кимә тапшырдын?
Бир дамчы көз јашы.
бир тәбәссүм,
бир күлүш,
бир инсан севинчинә сәбәб олачаг
кадрлары һара апардын?
Бәлкә бир адама ачсајдын гәлбини:
даһа бир нечә күн.

даһа бир нечә ил,
бәлкә узун бир өмүр
јашамаға јол тапардын;
гызыныб үлфәтлә, гајғыјла, мәһәббәтлә.
Нә гәдәр аз олса да
меһрибанлыг чирәси,
бу еһтијачла бағлыдыр һәјата
инсан бејнинин,
инсан гәлбинин һәр һүчәјрәси.

Кетдин.

Нә дилиндә нәгмә,
нә сон мәктубунда шикајәт,
нә гәлбиндә кин.
Һазырлашдын о кедәр-кәлмәз јола.
јахын сәфәрә һазырлашан кими.
Еһтијат чөрәк көтүрмәдин.
Папирос гутусуну белә
гојдун өзүнлә апармајачагын
пенчәјин чибинә.
Анчаг гырмалары,
һәјатдан сон һәдијјә кими,
нечә-нечә,
долдурдун килнә.
Бахан дејәрди
јенә ова һазырлашыр
Мүнһаузен.
Кимсә демәзди,
өз гәлбиндән башга,
бир дә ов барәсиндә јатмајачагсан
даһа сән.
Ким билир, бәлкә,
гырмалардан бир нечә кәлә-көтүрүнү
әвәз етдин һамарыјла, сығаллысыјла

бир-бир.
Ким билир!
Ким билир!
Ким билир!

Диварда једди чопур:
өмүр адланан гәрибә јолун
сон учу бу!
Нә кәрәкдир инди әлламәлик,
гәһмәрлик, мәзәммәт.
Нә кәрәкдир доғруја бәнзәјән
јаланлар.
Нә һагла кедәнләри
дарыјыр галанлар.
Нә кимсәјә гадағандыр бу јол,
нә кимсәјә өрнәк.
Лакин
фәлакәтләр азалар јәгин,
бағлы галмаса үрәк

1964

АШЫГ "ЈАНЫГЛЫ,"НЫН БАЈАТЫЛАРЫНДАН

Ағ шаны, гара шаны
Сәнә бәрабәр һаны?
Нә бағбанам, нә бағ јијәси.
Бахырам үрәјим әсир
Ағ шаны, гара шаны!
Булуд мејнәләр һаны?

Күн кечди арам, арам,
Нә кечди, көр нә кечди.
Һәсрәтин вар, мән варам.
Мәним намерибаным!
Јүз ил өмр еләсәм дә,
Мән сәни унутмарам.

Јоллар, долајы јоллар!
Күндүз нурлу, күнәшли,
Кечә улдуз чичәкли,
Синәси ајлы јоллар!
Нијә сусуб дурдунуз,
Ким күсдү кетди бурдан.
Күјлү, һарајлы јоллар?